

بررسی تأثیر رفتار مشارکت جویانه معلمان بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی

طاهره فلاح^۱

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، Fallah.tah56@gmail.com

چکیده - این پژوهش با هدف بررسی تأثیر رفتار مشارکت جویانه معلمان بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی ناحیه سه کرمان، انجام شده است. روش تحقیق از لحاظ هدف، کاربردی و از منظر اجرا شبه آزمایشی با گروه کنترل و آزمایش بدون پیش آزمون می باشد. جامعه آماری، دانش آموزان پسر پایه ششم ابتدایی ناحیه سه کرمان در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶، به تعداد ۸۵۷۴ نفر است. نمونه آماری با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و در دو گروه ۳۰ نفره به عنوان گروه و کنترل به تصادف گمارده شدند. ابزار پژوهش، آزمایش پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۱) می باشد. از کارنامه دانش آموزان و برای ارزیابی پیشرفت تحصیلی استفاده شده است. جهت بررسی روایی پرسش نامه از نظرات متخصصان استفاده شد و پایایی این پرسش نامه با آزمون آلفای کرونباخ ۰.۸۵ - محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل از آزمون *t* مستقل استفاده شد. نتایج نشان داد که رفتار مشارکت جویانه معلمان بر انگیزش درونی و بیرونی و همچنین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی ناحیه سه کرمان مؤثر است. کلید واژه - رفتار مشارکت جویانه، انگیزش، انگیزش واژه های درونی، انگیزش بیرونی، پیشرفت تحصیلی.

موجب اختلال در یادگیری دانش آموزان شده و دانش آموزان زمان بیشتری را برای یادگیری از دست میدهند (آدیموه، ۲۰۱۲)؛ بنابراین معلم، بخشی از سیستم اجتماعی کلاس درس است که وظیفه او انگیزه بخشی به دانش آموزان، مدیریت صحیح کلاس، آموزش اثربخش و ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است (حیدری، ۱۳۹۶) که با مجموعه قابل پیش بینی و آگاهانه از قوانین، دستورالعمل ها و برنامه های مشخص در کلاس و همچنین با استفاده از خلاقیت و مهارت های برقراری ارتباطی خویش، نیل به موفقیت را آسان و زندگی و تلاش را در کلاس به حرکت در می آورد و از این طریق باعث عدم بروز مشکلات رفتاری دانش آموزان می شود (سانتراک، ۲۰۰۹).

سبک مدیریت کلاس عبارت است از کلیه تلاش های معلم برای سرپرستی فعالیت های کلاس که بر تعاملات اجتماعی، رفتار دانش آموزان و یادگیری دانش آموزان تأکید دارد. مارتین، ین و بالدوین بر سه سبک مدیریت کلاس غیر مداخله گر (واگذاری مسئولیت ها به دانش آموزان و فرصت بیشتر برای تعامل آزاد در کلاس و پیروی آنها از علایق شخصی خود)، تعامل گرا (کنترل و انضباط در سایه تعامل میان دانش آموز و معلم و سهمین شدن دانش آموزان در برنامه ریزی و سازماندهی کلاس) و مداخله گر (تأکید بر اعمال کنترل و نظارت بیشتر بر فعالیتها و رفتار دانش آموزان و تأکید بر قوانین و انضباط کلاس) اشاره می کنند (به نقل از آریاپوران، عزیز و دیناروند، ۱۳۹۲). در این میان، مدیریت مشارکتی به عنوان یکی از عمده ترین تحولات

مقدمه

معلم از تأثیرگذارترین عناصر برنامه درسی است که در بهبود کیفیت نظام آموزشی نقش مهمی ایفا می کند. نظام آموزشی با انتخاب شایسته و گزینش صحیح معلم، ارزش قائل شدن برای جایگاه معلمی، ایجاد و تداوم علاقه و انگیزه در معلم و ارائه آموزش های لازم می تواند بر بهبود مداوم کیفیت معلمان کمک کند (یزدانفر، ۱۳۹۶). در میدان عمل، مدیریت کلاس درس از عمده ترین مسائل و چالش های معلمان است و آنها معمولاً نگرانی خود را در مورد کنترل دانش آموزان و ایجاد یک فضای مناسب برای یادگیری و مدیریت کلاس درس به عنوان پیچیده ترین جنبه تدریس، ذکر کرده اند (یاسارا، ۲۰۰۸)؛ چراکه اداره و کنترل صحیح کلاس، همواره پیش نیاز ایجاد یک محیط یادگیری اثربخش برای دستیابی به اهداف آموزشی است (تال، ۲۰۱۰).

مدیریت کلاس، یکی از معمول ترین و مطرح ترین مسائل و مشکلات کلاس های درس است که بررسی های اندکی در مورد آن انجام گرفته است (اوریا، ۲۰۰۹). برخی از معلمان بر این باورند که اگر مدیریت کلاس به خوبی انجام نگیرد، حتی اگر آنها به خوبی از مهارت های تدریس برخوردار باشند، باز هم برقراری ارتباط در جریان تدریس مختل می شود و معلمان قادر به تدریس اثربخش نبوده و دانش آموزان نیز قادر به یادگیری عمیق نیستند (کانتر و همکاران، ۲۰۰۷). عدم مدیریت صحیح کلاس